

PROPUNERI PENTRU CSM

[art.7, alin.(4) lit.b) din Legea nr.317/2004]

Antonie Popescu

1. Transparență în activitatea judiciară și în activitatea CSM. Justiție accesibilă și cu respect față de drepturile cetățeanului.

Percepția publică și realitatea din instanțe impun modalități eficiente de ameliorare a relației de comunicare dintre Judecători sau Procurori, precum și membrii personalului serviciilor conexe, pe de o parte și Justițiabili, pe de altă parte.

O mai bună înțelegere de către mass media a mecanismelor jurisdicționale puțin cunoscute necesită o atenție separată pentru relația instituțională Judecător–Avocat și Procuror–Avocat, precum și pentru relația magistratului cu presa. Necunoașterea sau lipsa de comunicare poate conduce la o greșită percepție asupra actului de justiție și la o orientare spre generalizarea unor situații punctuale.

2. În acest sens, trebuie încurajată formarea unui mecanism eficient de soluționare a plângerilor justițiabililor și auxiliarilor de justiție cu evitarea sufocării Consiliului sau a Inspecției Judiciare pentru a fi înlăturată percepția actuală generală, în sensul lipsei oricărei reacții a CSM cu privire la nemulțumirile beneficiarilor direcți ai actului de justiție și, totodată, evitarea oricărei imixțiuni în actul de justiție sau atingerea adusă independenței magistratului.

3. Din punct de vedere administrativ, trebuie întărite și largite atribuțiile managerilor instanțelor pentru ca problemele de organizare să fie rezolvate simplu, rapid și eficient, implicând cât mai puțini factori decidenți. Actul de justiție să nu trebuie să fie împiedicat de probleme organizatorice sau auxiliare.

4. Trebuie încurajată eliminarea problemelor pe care justițiabilii sau auxiliarii de justiție le au cu personalul auxiliar sau cu serviciile prestate de aceștia, pentru că există riscul ca la un moment dat, o inadecvată funcționare a acestor servicii să fie interpretată și mediatizată ca fiind o problemă a actului de justiție în sine (actul de justiție poate fi împiedicat sau întârziat prin sincope de acest gen).

5. Informatizarea și reorganizarea serviciilor conexe - administrația instanțelor

Este necesară înlăturarea obstacolelor artificial create în cazul repartizării aleatorii a cauzelor, respective asigurarea respectării principiului repartizării aleatorii a cauzelor de orice tip, conform poziției adoptate în ultima perioadă chiar de CSM, prin eliminarea oricăror suspiciuni legate de repartizarea litigiilor către completele de judecată. Odată cu soluționarea acestei probleme, orice posibile acuze, în legătură cu o pretinsă lipsă de imparțialitate a judecătorilor, vor începe să dispară.

6. Înregistrarea sedințelor de judecată

Trebuie finalizat procesul de achiziționare a aparaturii necesare astfel încât toate instanțele de judecată din țară să beneficieze de mijloace de înregistrare și redare a sedințelor de judecată pentru îmbunătățirea și fidelizarea consemnărilor din Încheierile de sedință și posibilitatea verificării de către magistrat a conținutului caietului grefierului și a susținerilor părților. În acest sens, trebuie avută poziția Curtii Constituționale de încurajare a acestui demers pe care îl consideră benefic pentru actul de justiție.

7. Adoptarea unei noi legi de organizare a sistemului judiciar:

- 7.1. deschiderea unei dezbateri publice pentru regândirea raportului dintre instanțe și CSM [care nu trebuie să fie unul de subordonare a instanțelor, membrul CSM trebuind să își asume statutul Judecătorului CEJ/CEDO ori funcționarului european/internațional, chiar dacă este desemnat național] precum și a desemnării președinților de Tribunale și Curți de Apel.
- 7.2. Regândirea sistemului de selecție – introducerea pentru candidatul în magistratură Judecător a unui ‘stagiu’ prealabil ca procuror, avocat – după model occidental.
- 7.3. Promovarea în funcții de conducere trebuie să fie făcută exclusiv pe criteriul competenței profesionale, capacitații manageriale; astfel, degrevarea președinților de instanțe de o serie de atribuții administrative prin introducerea unui post de manager de instanță ar putea contribui la organizarea adecvată a activității unei instanțe.

8. Reorganizarea și eficientizarea Inspecției Judiciare: respectarea Drepturilor Omului prin cenzurarea adecvată a relației cetățeanului cu Administrația guvernamentală și locală; eliminarea discriminării pozitive a Statului în raport cu Cetățeanul; sancționarea distinctă a încălcărilor drepturilor fundamentale prevăzute de Constituție și Convenția EDO;

9. Respectarea demnității magistratului, a avocatului și a justițiabilului: eliminarea ingerințelor politice sau de alt tip, protecția contra abuzurilor prin introducerea de măsuri adecvate, sancționatorii, inclusiv penale, așa cum au existat în România antebelică – a se vedea Codurile de la momentul înființării CSM-1909.

10. Consolidarea inamovibilității, independenței judecătorului în corelație cu răspunderea pentru eroare judiciară, neglijență sau abuz, inclusiv recredință și conflict de interese; menținerea unui echilibru just și necesar între afirmarea independenței puterii judecătorești și responsabilitatea socială ca serviciu public oferit cetățenilor; reconsiderarea rolului CSM și al dialogului cu celelalte puteri constitutive în Stat – Profilul CSM – promotor al reformei în sistemul judiciar și nu doar o organizație profesională.

Prin reorganizare, CSM nu trebuie să se substituie Ministerului Justiției în chestiuni de administrarea Justiției ci să rămână garantul independenței Justiției, a apărării reputației Judecătorului întrucât respectă drepturile Cetățeanului;

11. Asigurarea controlului judiciar efectiv asupra activității autorităților administrative autonome. Eliminarea restricțiilor privind accesul la informațiile clasificate pentru magistratul investit cu soluționarea unei cauze civile, penale etc, având în vedere că nici judecarea unei cauze repartizate aleatoriu (potrivit legii organice) și nici Judecătorul nu pot fi la discreția unei entități executive care emite certificate de acces, venind deci, din sfera altei puteri și având un statut reglementar inferior subiecților de drept prevăzuți de Constituție sau de legi organice: magistratul, instanțele judecătorești, parchetele sau CSM.

12. Acordarea unei salarizări decente, înlăturarea discrepanțelor salariale și acordarea de îndată a restanțelor prevăzute în hotărâri judecătorești irevocabile – titluri executorii pe care debitorul Stat, printr-o conduită culpabilă, le ignoră. Un magistrat inamovibil își dorește astfel detașarea – dat fiind ca s-au creat

discrepanțe mari între venituri – acceptând **mobilitatea** care aduce cu sine o creștere a veniturilor și, prin aceasta, dependența de aceia care solicită detașarea și de aceia care o aprobă, ceea ce e contrar tocmai esențialei **inamovibilități**. Această problemă de dependență a fost rezolvată, parțial, doar în cazul inspectorilor judiciari.

13. Asigurarea celerității proceselor în curs de judecată și cauzelor aflate în cursul instrucție penale la Parchete, dar nu prin scăderea calității actului de justiție sau încălcarea drepturilor și obligațiilor procedurale; aplicarea consecventă a prevederilor art.6 din Convenția EDO prin coroborare cu reglementările de drept procedural – asigurarea preeminenței spiritului art.6 din Convenție în raport cu reglementările deșuete, omisive, contradictorii; amendarea dispozițiilor legale procedurale.

14. Resuscitarea acelei “Justiții de urgență” – prin aplicarea corectă a prevederilor legale privind măsurile judiciare urgente pe care trebuie să le ia o instanță – ordonanțe președințiale, măsuri asiguratorii, soluționarea cererilor de suspendare a unor acte reclamate ca vătămătoare – care adesea nu-și mai găsesc rostul din cauza depășirii timpului optim, chiar a întârzierilor mari.

15. Controlul constituționalității legilor – reorganizarea și deschiderea accesului Cetățeanului, pe calea acțiunii directe (nu doar a excepției de neconstituționalitate, care implică deschiderea unui proces).

16. Reconsiderarea rolului reprezentanților societății civile în CSM – prezența reprezentanților societății civile constituie o garanție pentru cetățeni. Faptul că o mare parte a atribuțiilor Plenului CSM a fost transferat către secții a înlăturat prezența și participarea membrilor reprezentanți ai societății civile, la o importantă parte a activității CSM – aspect care necesită revizuire, norma legală îndepărtându-se de la scopul inițial indicat de Constituție, cu inerenta percepție publică a unui reflex de castă, contraproductivă, dăunătoare.

Suntem pe deplin de acord că, de lege ferenda, trebuie extinse atribuțiile plenului, întrucât numai în acest fel se poate realiza o colaborare reală a judecătorilor și procurorilor, precum și o mai mare implicare a reprezentanților societății civile.

17.Suștinerea unor acțiuni ale organizațiilor neguvernamentale cu competență și interes recunoscute în domeniul reformei judiciare – pentru înlăturarea anomaliilor semnalate în activitatea instanțelor, parchetelor, expertizei judiciare de justițiabili, direct sau prin avocați, de presă, organizații neguvernamentale sau de alte persoane implicate care nu au găsit audiența necesară la alte entități;

18.Suștinerea avertizorilor în interes public din cadrul sistemului judiciar; promovarea unei protecții efective a acestora este necesară, date fiind precedentele, și va conduce la creșterea transparenței și la respectarea legilor și regulamentelor în instituțiile judiciare.